

NAŠ

Prava vera bodi vam luč,
materni jezik bodi vam ključ
do zveličanske narodne omike.

A. M. Slomšek.

DOM

GLASILO SLOVENSKE MLADINE

Vsebina:

	Stran
M. K.: Katoliški shodi.	17
Micika N.: „Našemu domu“.	22
Juslin: Društveni domovi.	22
Savinjka: Srca mlada.	23
A. P.: Vzgoja značaja	23
Ivan Dornik: Šolmašter Aleš.	25
Fr. Hr.: Bil je lep večer.	27
Pod vaško lipo.	29
Dekliški vrtec.	30
Društveni glasnik.	

LETNIK XIV.

CELJE.

ŠTEV. 2.

JUNIJ 1922.

SLOV. KRŠČ. SOC. ZVEZA

CELJSKO OKROŽJE.

Občni zbor SKSZ v Ptuj dne 6. januarja 1922 je pooblastil zvezinega odbornika M. Krajnca, da v smislu § 9 zveznih pravil osnuje v Celju poseben pomožni odbor, ki organizira, vodi in nadzoruje izobraževalna društva v celjskem okrožju in rabi vsa k temu potrebna sredstva. Na podlagi tega pooblastila je pomožni odbor izvedel organizacijo SKSZ celjsko okrožje. Tekom meseca februarja in marca se je po celem okrožju vršilo 11 lepo obiskanih dekanijskih sestankov izobraževalnih dnuštrev: v Kozjem, Laškem, Celju, Braslovčah, Šoštanju, Slovenjgradcu, Šmarju, Vojniku, Konjicah, Brežicah in Rečici ob Savinji. Na sestankih so se izvolili dekanijski odbori z naslednjimi predsedniki: Za dekanijo Braslovče: dekan Martin Medved, Braslovče; za d. Celje: profesor Jožef Kardinar, Celje; za d. Gornjigrad: župnik Alfons Požar, Rečica ob Savinji; za d. Konjice: župnik, Ivan Razbornik, Kebelj; za d. Kozje A: župnik Ivan Bozina, Podčetrtok; Kozje B: župnik Jernej Vurkelc, Št. Vid nad Planini; za d. Laško: župnik Vinko Razgoršek, Širje; za d. Novacerkev: kaplan Franc Hrstelj, Dobrna; za d. Rogatec: nadžupnik Franc Korošec, Sv Križ na Slatini; za d. Staritrq: župnik Ivan Jurko, Staritrq; za d. Šaleška dolina: župnik Janes Rozman, Zavodnje; za d. Šmarje: kaplan Vinko Munda; za d. Videm: župni Jožef Pečnik, Sromlje;

Dekanijski odbori imajo tele naloge in pravice:

1. Nadzarstvo nad že obstoječimi izobraževalnimi društvi; revizija njih delovanja (knjižnice, predavanja, poslovne knjige), skrb za govornike,
2. Ustanavljanje novih izobr. društev v župnijah, kjer jih še ni.
3. Dekanijske prireditve in slavnosti.
4. Izobraževalni zimski tečaji po posameznih župnijah z domačimi predavatelji.

Dne 20. aprila so se zbrali vsi dekanijski odbori celjskega okrožja v Celju k prvi okrožni seji, na kateri se je celjska okrožna organizacija SKSZ končo uredila tako: a) Dekanijski odbor tvorijo v bodoče: vsi predsedniki in tajniki posameznih izobraževalnih društev dekanije; b) Širši okrožni odbor tvorijo: vsi predsedniki dekanijskih odborov kot odborniki ter vsi tajniki dekanijskih odborov kot njihovi namestniki; c) Ivršilni okrožni odbor se je za letos izvolil sledeči: Predsednik: dekan Martin Medved, tajnik: prof. Ivan Dornik; odborniki: prof. Jožef Kardinar, mestni kaplan Jožef Krošl in tajnik Marko Krajnc.

Okrožne seje širšega okrožnega odbora se vršijo redno vsako leto dvakrat: na spomlad in na jesen Dekanijski odbori imajo seje redno četrtletno. Izvršilni okrožni odbor pa se sestaja po potrebi.

Vsako izobraževalno društvo mora biti včlanjeno v Slov. kršč. soc. zvezi. Članarino bodo pošiljala prihodnje leto v Celje.

Na seji so razpravljali dalje o pokrajinskih katoliških shodih, ki se bodo vršili tekom poletja v Nazarju, (11. junija), Šmarju (2. julija), Konjicah (9. julija) in Celju (16. julija). Priprave za katoliške shode vodijo dekanijski odbori. Predmet katoliškim shodom bo: 1. katoličanstvo in javno življenje; 2. krščanska šola; 3. mladina; 4. časopisje. Kjer katoliških shodov letos ne bo, naj dekanijski odbori skrbijo, da se o teh vprašanih priredijo predavanja v izobraževalnih društvih.

Dne 17. maja je izvršilni okrožni odbor na svoji seji podrobneje razpravljaj o bližajočih se katoliških shodih in je tozadevna poročila dekanijskih odborov vzel na znanje.

NAŠ DOM

LETNIK XIV., ŠT. 2. □ CELJE □ JUNIJ 1922.

M. K.

KATOLIŠKI SHODI.

Prihodnje mesece se bodo po vsej Sloveniji vršili pokrajinski katoliški shodi. Katoliško misleče slovensko ljudstvo bo na njih mogočno manifestiralo za katoliško versko misel. Tembolj ker ve, da se ima slovenski narod katoliškim shodom zahvaliti za ves svoj napredek: v izobrazbi, politiki in gospodarstvu. To naj pokažejo naslednje vrstice!

Letos je ravno 30 let, odkar smo začeli katoliški Slovenci prirejati katoliške shode: l. 1892, 1900, 1906 in 1913. Vsi so se vršili v Ljubljani in so trajali po več (3—5) dni. Udeležili so se jih katoliško misleči Slovenci iz vseh delov Slovenije, prišli so tudi slovenski rudarji iz Nemčije, Hrvatje, Čehi in Poljaki. Zadnji slovensko-hrvatski katoliški shod l. 1913 je štel nad 20.000 udeležencev. Vodili so katoliške shode najbolj zaslužni naši možje svetnega in duhovskega stanu: škofje, kakor Jeglič, Napotnik, Mahnič, Misia, Karlin, Sedej, Bauer, Šarič; naši politični voditelji: dr. Krek, dr. Korošec, dr. Hohnjec, Gomilšek itd. Vršile so se manifestacije, slavnostna zborovanja, obhodi navdušenega ljudstva. A glavno delo na katoliških shodih so bila večdnevna trudapolna posvetovanja, kako slovensko ljudstvo dvigniti v izobrazbi, kako braniti njegove narodne in politične pravice in kako ga gospodarsko osamosvojiti in okrepiti. Štiri obsežne knjige, izdane povodom poedinih katoliških shodov, nam poročajo o teh posvetovanjih in načrtih. Na katoliških shodih je bilo spočeto, zasnovano in podrobno načrtano ogromno delo, katero so naši voditelji pozneje izvedli na izobraževalnem, narodno-političnem in gospodarskem polju. Zato smo Slovenci katoliškim shodom toliko hvale dolžni!

Izobraževalno delo,

danes tako lepo razvito [in organizirano po vsej Sloveniji do zadnje župnije Slov. krščansko socialna zveza z blizu 600 izobraževalnimi društvi in nad 42.000 člani, Orel, Orlice, Mladeniške in Dekliške zveze, knjižnice, predavanja, izobraževalni tečaji — vse, kar se je storilo na

polju ljudske izobrazbe, je bilo zasnovano in izpopolnjeno po katoliških shodih. Evo nekaj najvažnejših tozadevnih sklepov (resolucij):

Da se nad ljudstvom razširi prava, odločno katoliška prosveta, naj se v vsaki župniji osnujejo **izobraževalna društva**, Vsako izobraževalno društvo imej svojo knjižnico in jo redno izpopolnuj! V izobraževalnih društvih se naj vrše stalno predavanja. Pri tem naj polagajo posebno važnost na apologetiško (brambo vere), načelno in socialno izobrazbo, pouk v zdravstvu, kmetijstvu, gospodarstvu, zadružništvu, v vseh javnih, političnih, zlasti občinskih zadevah. V zimskem času se naj osnuje redni strokovni pouk ter socialni gospodarski in gospodinjski tečajji. Društvene knjižnice naj imajo poseben gospodarski oddelek. Izobraževalna društva naj z vsemi silami in sredstvi krepijo narodno zavest, naj vzbujajo in goje mladini jugoslovansko zavest in slovanski čut! V izobraževalnih društvih se naj osnujejo odseki: pevski in glasbeni, dramatični, časopisni, abstinenčni, gospodarski, gospodinjski, telovadni: Orli in Orlice, Mladeniške in Dekliške zveze. Izobraževalna društva poedinih dekanij naj bodo med seboj zvezana po dekanijskih odborih, vsa izobraževalna društva paj bodo združena v Slov. kršč. socialni zvezi. Tudi občine naj podpirajo ljudske knjižnice in poučna predavanja!

Proti naraščajoči sili veri sovražnega časopisja je treba razširjenju katoliškega tiska posvetiti vse sile! Neumorno naj se dela na to, da bo vsaka rodbina naročena na kak v katoliškem duhu urejevan časopis. Uredi naj se kolportaza (razširjanje časopisov)

Ali niso vsi ti sklepi katoliških shodov danes že po vsej Sloveniji izvedeni? Ali se nimamo Slovenci njim zahvaliti, da slovimo kot najbolj izobraženi del jugoslovanskega naroda?

Slovenski politiki

so katoliški shodi začrtati pot. Proti narodnim in političnim krivicam, ki jih je delala avstrijska vlada Slovincem, kličejo katoliški shodi vse Slovence k odločnemu boju za narodne in politične pravice. Vsi Slovenci naj vzajemno sodelujejo, da se zagotovi Slovincem samostalen obstoj in razvoj! Zato se naj ustanavljajo za posamezne kraje, župnije, občine in okraje katoliška politična društva, ki naj prirejajo shode in predavanja. Po shodih in v časopisju se naj najširši sloji ljudstva poučujejo o ustavnem življenju in o cerkveno-političnih razmerah v državi. Naj se osnujejo ljudske pisarne, kjer dobivajo člani katoliških političnih društev pouk in svet. Tretji katoliški shod l. 1906 je pozival vse katoliško misleče Slovence, naj se združijo v veliko stranko, ki obsegajo vse sloje in pokrajine slovenskega ljudstva. Ta stranka naj stoji na najširši demokratični podlagi, naj vpliva na državni zbor, na deželne

zbore ter na občine, da se v njih varujejo katoliška načela in da dobijo Slovenci vse pravice, ki jim gredo v šolstvu, v uradih, sploh v javno-pravnem življenju. Ta poziv je pa rodil Slovensko ljudsko stranko z njenimi vejami: Kmetско zvezo, Delavsko zvezo in obrtno zvezo. Do današnjega dne je ostala Slovenska ljudska najodločnejša braniteljica slovenskih pravic! Načeli in sklepi katoliških shodov so vodili njene poslance v avstrijskem državnem zboru in deželnih zborih ter jih vodijo še danes v Beogradu!

Cerkvenopolitično zahtevajo katoliški shodi popolno svobodo katoliške Cerkve in njenega glavarja, Sv. Očeta, popolno enakopravnost katoličanov v državi ter versko — narodno katoliško slovensko šolo! Katoliški shodi protestirajo proti vmešavanju svetne oblasti v cerkvene zadeve, tudi v šoli! Obsojajo postopanje šolskih oblasti na Koroškem, kjer se 100.000 Slovencev potom nemških in dvojezičnih šol odtujaže veri in narodnosti. Za Slovence na Koroškem in Primorskem zahtevajo javno ljudsko šolo s slovenskim učnim jezikom! Na srednjih šolah po Slovenskem se naj nastavijo sami slovenski profesorji. V Ljubljani naj vlada ustanovi slovensko-hrvatsko vseučilišče!

Kako so katoliški shodi tudi naši gospodarski in socialni politiki pokazali smer, bomo videli v prihodnjih vrsticah. Saj so katoliški shodi

gospodarskim potrebam

slovenskega ljudstva posvečali največjo pozornost! Predvsem so iskali gospodarske pomoči onim slojem, ki so bili od države vedno najbolj zanemarjeni: kmetški, delavski in mali obrtni stan.

Za delavski stan se naj osnujejo katoliška delavska društva, po katerih se delavci združeno borijo za svoje pravice proti izkoriščanju delodajalcev — kapitalistov ter si pomagajo iz gmotne bede. Obrtni stan pa se naj organizira v obrtnih zadrugah in zvezah. Ta misel je danes uresničena v izvrstno organizirani Jugoslovanski strokovni zvezi in Obrtni zvezi.

Z najsrčnejšo ljubeznijo pa so se katoliški shodi zavzeli za kmetški stan, ki je pred 30 leti, ko se je vršil prvi katoliški, še ječal v spolah oderuštva. S krvavečim srcem so govorniki na katoliških shodih govorili o revščini in dolgovih, v katere je spravil kmetški stan liberalizem, ki je razrušil veljavo krščanskih načel in s tem poklical nad delavski, obrtni in posebno nad kmetški stan neizmerno gorja. Da se kmetški stan stalno reši iz oderuštva, bede in dolgov, so katoliški shodi pozivali, naj se osnujejo vsepovsod Raiffeisenove posojilnice. Poleg posojilnic naj si kmetški stan ustanovi še druge zadruge: Nakupovalne zadruge naj obračajo svojo skrb na velike gospodarske, konzumi pa na male gospodarske potrebščine; proizvodjalne zadruge naj

pospešujejo tehnični napredek poljedelstva in obrti in pospešujejo ugodno razpečavanje pridelkov naše domovine (mlekarske, sadjarske, vinarske, lesne zadruga); strojne zadruga naj odpomorejo pomanjkanju delavskih moči. Država naj zlasti proizvajalne kmetijske zadruga podpira s tem, da nakupuje kmetijske pridelke, žito, vino, seno in druge potrebščine za javna podjetja in vojaštvo naravnost pri zadrugah.

Zakonodaja naj omeji kmetско zadolževanje, omeji vojaštvo, in skrajša službeno dobo, uvede za kmetски in delavski stan, zlasti za posle zavarovanje za starost, za slučaj bolezni, nezgode, onemoglosti, proti požarom, toči in živinskim boleznim. Sploh naj vlada kmetskemu, delavskemu in malemu obrtnemu stanu zlasti na deželi pomaga potom uredbe in pravične zakonodaje: glede carine, podedovanja, razdolževanja kmetских dolgov, kupčij z zemljišči, stalnih domovov itd.

Da se ljudstvo gospodarsko dvigne, je treba pred vsem gospodarske izobrazbe. Zato naj se šolstvo tako uredi, da bodo že ljudske šole vzbudile v otroku zanimanje za gospodarstvo, naj podajajo temeljne nauke o zdravstvu, o zadružništvu, naj jih praktično vodijo v domačem knjigovodstvu. Za kmetске mladeniče in dekleta naj se vršijo zlasti po zimi kmetijski gospodarski in gospodinjski tečaji, zadružni tečaji, naj se ustanavljajo kmetijske in gospodinjske šole. Časopisje naj se ozira posebno na gospodarska vprašanja. Poljudne knjižnice naj podajajo socialni, zdravstveni in gospodarski pouk.

Najlepši sad gospodarskih načrtov katoliških shodov je naše izborna organizirano **zadružništvo**. Matica naših zadrug, Zadružna zveza, je štela lansko leto 629 članic, zadrug in posojilnic, ki jim mora biti slovensko kmetско ljudstvo večne čase hvaležno, da so ga osvobodile oderuštva in rešile dolgov!

Tudi na dela **človekoljubja** in krščanskega usmiljenja katoliški shodi niso pozabili. Z vso vnemo priporočajo dobrodelna društva, Vincencijeve in Elizabetne družbe, družbo treznosti (Sveto vojsko), sploh društva in bratovščine, ki jim je namen, blažiti telesno in duševno trpljenje. Skrb za Slovence ne tujem, za rekrute in vojake, varstvo osirotelih otrok, skrb za šolarske kuhinje, za šolo odraslo mladino, za dijake na srednjih in visokih šolah, za delavke, posle in služkinje, za občinske uboge, za bolnike, pouk o bolniški postrežbi, boj proti alkoholizmu, proti nernavnosti v gostilnah, gledališčih, plesiščih, tisku: vse to in še mnogo drugih vprašanj krščanskega človekoljubja so pretresovali na katoliških shodih.

Kako se torej slovensko ljudstvo ne bi z radostjo in hvaležnostjo spominjalo vsaslovenskih katoliških shodov? Kako se ne bi z navdušenjem udeležilo letošnjih pokrajinskih katoliških shodov?

Naš letošnji program.

Vseslovenski katoliški shodi so iskali leka in skušali ozdraviti vedno najbolj odprte rane svojega časa. Katera pa je danes najbolj zevajoča rana na našem narodnem telesu, ki ji naj iščejo zdravila letošnji katoliški shodi? —

Pomanjkanje katoliških načel v javnem življenju!

Katoliška načela, izražena v 10 božjih zapovedih, za javno življenje, politično in gospodarsko, za vladarje, državnike, politike, naj ne veljajo! Kako bi sicer moglo biti dovoljeno bogatinom, da izžemajo in izkoriščajo gospodarsko slabotnejše? Zakaj je dovolj denarja za zabave visokorodnih pohajkačev, a ga ni za najnujnejše potrebe trpečih, revežev in bolnikov? Zakaj smejo bogatiri bogateti še bolj, a ubožni še bolj obubožati? Kako da niso v državah enakopravni vsi stanovi, ne vsa plemena in ne vse veroizpovedi? Zakaj eno pleme izkorišča drugo, en narod podjarmlja drugega? Zakaj je lakomnost, pohlep, maščevalnost in sovraštvo prevzelo narode in pognalo v svetovni vojski milijone žen in otrok v skrajno bedo? — Vsega je krivo pomanjkanje katoliških načel v javnem življenju! Namesto katoliških načel pravičnosti in ljubezni velja danes v javnem življenju načelo sile, krivičnosti, izkoriščanja korupcije, brezvestnosti in sebičnosti! In v tem duhu hočejo vzgojiti tudi bodoči rod! Zato si preko starišev, in katoliške Cerkve krmarji držav lastijo izključno pravico do otrok! Da jih v edino dopustni državni šoli vzgojijo brez Boga, brez vere, brez nračnosti! Zato hočejo po sokolstvu s svojim protikrščanskim duhom okužiti tudi šoli odraslo mladino! V službo svojih idej vpregajo največjo moč novega časa: časopisje, ki naj med ljudstvo širi versko mlačnost in brezbriznost, nevero, krivičnost, nasilnost, nenravnost! Na to široko odprto rano — pomanjkanje katoliških načel v javnem življenju — hočejo letošnji katoliški shodi opozoriti z vso resnobo! Edino **katoliška načela**, ki oznanjajo pravičnost, enakopravnost, ljubezen, miroljubnost in usmiljenje, ter prepovedujejo krivico, izkoriščanje, maščevalnost, uboj, lakomnost, morejo ozdraviti bolne politične in gospodarske razmere in osrečiti države! Zato morajo katoliška načela zavladati v vsem javnem življenju, v kulturi (izobrazbi uma in srca) v politiki, v gospodarstvu, povsod!

Da to dosežemo, moramo z odločno katoliškim duhom prešinjati že nežno deco v družini in v šoli! Zahtevamo katoliško **versko šolo!** Otroci se morajo vzgajati po božjih zakonih! Verski katoliški duh mora voditi ves pouk in vso vzgojo!

S katoliškimi načeli moramo napolniti srca šoli odrasle **mladine!** Proti brezverskemu sokolstvu mora nastopiti **vs**a slovenska mladina, še krepkeje ko danes organizirana v Orlu, Orlici, Mladiškinih in Dek-

liških zvezah ter Marijinih družbah! V mladeniških društvih si moramo vzgojiti najodločnejše bojevnike za popolno zmago katoliških načel v v naši domovini!

Najuspešneje pa bomo mogli katoliškim načelom priboriti zmago v javnem življenju z razširjanjem in vsestranskim podpiranjem katoliškega časopisja! „Zaman gradite cerkve, zaman ustanavljate šole, zaman prirejate misijone... vse vaše delo je zaman, ako hkrati ne znate rabiti v svojo brambo in za svoje napade najboljšega orožja — tiska.“ (Pa-pež Pij X.)

Katoliška načela v javnem življenju — katoliška verska šola — katoliške mladinske organizacije — katoliško časopisje:

To je program letošnjih pokrajinskih katoliških shodov! Bog nam daj svoj blagoslov!

MICIKA N.:

„NAŠEMU DOMU!“

Težko, željno pričakovan
izišel zopet si na dan,
predragi, stari naš učitelj,
naš svetovalec, naš voditelj!

Imamo zopet te! — A vsi?
Glej, to vprašuješ tudi ti — —
Želim, da vsaka hiša bi vesela
pod svojo streho te sprejela!

JUSTIN.

DRUŠTVENI DOMOVI.

Od leta 1907 dalje so se začela prekrasno razcvitati naša društva po vsej slovenski zemlji. Že smo smeli pričakovati lepih sadov. Toda prišla je vojska in z enim udarcem je takorekoč razdrobila vse naše lepe upe in načrte.

Zdaj zbiramo mladino na novo. Težje je to delo ko pred vojsko, ker je manj navdušenja, manj nedolžnosti v marsikaterem srcu, katerega je vojska pokvarila.

Težko pa je naše delo tudi še iz drugega vzroka. Če hočemo mladino izobraževati, vzgojevati, zbirati, potem moramo imeti za to primerne prostore. Treba nam je društvenih domov. Vsled draginje, ki je nastala po vojski, nihče rad ne zida. Saj vidimo, da se banke in bogatini temu ustavljajo najbolj. Blagor tistemu društvu, ki si je pripravilo primerne prostore pred vojsko!

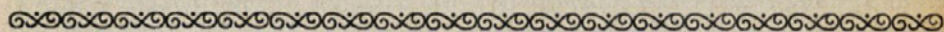
Mnogo se jih mora pa potikati po kaki mali sobi v župnišču ali kaplaniji, in če je soba tudi velika, pač ne zadostuje za 200—300 udov

in za vse mogoče vaje in prireditve. Koliko dela in napatja že napravi ena sama igra! Po zimi mora „Orel“ in morebiti še „Orlice“ in naraščaj telovaditi v sobi. Potem fantovski sestanki in poučni shodi Dekliške zveze, potem petje in morebiti tamburanje, izposojevanje knjig in še sestanki raznih drugih organizacij, cerkvenih in svetnih!

Ali pa ni mogoče, postaviti si lep, prostoren društven dom? Mogoče je, samo edinosti je treba. Trgovci, gostilničarji, mesarji, banke in prekupci si zidajo cele ulice z ljudskim denarjem, kako da si ljudstvo ne bi moglo napraviti doma za sebe? Naj bi se dogovorili voditelji naših organizacij v vsakem kraju ter z združenimi močmi šli na delo. Izobraževalno društvo, Orel, Dekliška zveza, posojilnica, gospodarska zadruga, konzum, Kmečka ali delavska zveza, koliko članov imamo v njih, in kako potrebujejo vsi prostorov! Morda bi kje lahko pritegnili tudi občino, ki nima še pisarne.

Dobro bi bilo tudi, da bi se zidali vsi taki domovi v enakem, domačem in prikupnem slogu. Tak slog bi nam morali predlagati kakšni inženjerji in stavbeniki. Razen g. Korošca iz Braslovč pa se menda nihče dozdej ni pečal veliko s takimi mislimi.

Sklepam: na novo oživiljeni „Naš dom“ bo moral še večkrat govoriti o tem vprašanju, da ne bo naša organizirana mladina brez strehe in doma!

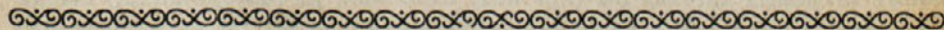
SAVINJKA:

SRCA MLADA!

Srca mlada,
V liljsko dehtečem cvetu,
oj, kak rada
srečo iščete si v svetu
in le rožnih dni!

Srca mlada,
če vam verska je omika
sveta nada,
naroda ste čast in dika,
domovine kras!

Srca mlada,
česa več naj bi želela?
Dokler vlada
Bog vam v srcu, bo cvetela
sreča rožnih dni!

A. P.

VZGOJA ZNAČAJA.

V gostilni neke gorske vasi je stal v kotu zaprašen klavir. Moral je biti nekdanj krasen, toda ni bilo igralca, ki bi se razumel nanj; kvečjemu so po tipkah udrihali hribolazci ali pa šolmašter ob nedeljah in praznikih

Tedaj pa je prišel v hišo velik umetnik. Solnce je pošiljalo svoje zadnje žarke v pozdrav čez gore, ko je zagledal umetnik zapuščeni klavir v kotu. Sedel je k njemu in poskusil par strun. Tiho in sramežljivo so odgovarjale, zatrepetale so, kajti čutile so, da jim zapoveduje umetnik. Kakor otrok, ki odgovarja velikemu gospodu. Umetniku je vzplapolalo srce, mogočno je posegel v strune in so donele in zvenele v tiho noč, zdaj milo, kakor bi prelivale solze, zdaj proseče, kakor da se dviga pobožna molitev proti nebu, zdaj zopet divje, kakor razposajen otrok, nato zopet mogočno kakor valovi razburkanega morja. Še dihali se skraj niso upali poslušalci, tako jih je prevzela godba. Zunaj v gozdu po drevesih pa so se zbudili ptički in posiušali krasne melodije. Še enkrat so mogočno zadonele strune, kakor da hočejo od veselja zavriskati, še enkrat so se združile vse melodije, vse harmonije — umetnik je končal . . .

Ko so šli gostje že k počitku, je stari klavir še vedno trepetal in donel v svojem kotu. Umetnik je na vse zgodaj odšel, prišli so drugi ljudje ter razbijali po tipkah in se jezili: „Kaka stara, ničvredna ropotija je vendar ta klavir!

Kakor temu klavirju, tako se godi marsikateremu človeku v življenju. Nikoli ni prišlo umetniku v roke, ki bi bil znal ubrati strune njegovega srca. Velikega umetnika ljubezni ni bilo, ki bi bil vzbudil njegovo skrito življenje, zato je ostal vedno nerabna ropotija v človeški družbi, ki ne prinaša nobene koristi, ampak je vedno le na poti. (Foerster)

Bilo je l. 1895., ko je slaven ljudski zastopnik na Nemškem končal svoj govor v parlamentu z besedami: „Značajev ni več!“ —

Te besede so značilne tudi za naš narod, za našo dobo! V vseh slojih človeške družbe je primeroma le malo onih kremenitih, plemenitih značajev, ki bi stali pogumno in nepremično kakor skala v burnem valovanju morja, značajev, ki bi bili nevednim svetilka, lenim bodrilo, bajzljivim strah, dobrim pa ponos.

„Pač mnogo možkih, malo mož

Naš vek rodi . . .“

(S. Gregorčič)

Če torej značajev primanjkuje — vzgojimo jih! Koliko brihtnih fantov in deklet imamo po lepi naši domovini, ki rastejo kakor cvetke na polju — kako lahko bi se presadile na krasen vrt ter se požlahntile! Ali ni ga vrtnarja. Koliko je mladih src, ki pričakujejo umetnika, da bi ubral njih srčne strune. Toda umetnika ni in kakor oni zapuščeni klavir, postanejo nerabna, stara šara . . .

Značaje vzgajati — plemenito delo! Značaje vzgajati — sveto delo! „Više ko slikarja, više ko kiparja, višje ko vse druge umetnike na svetu cenim tistega, ki vzgaja dušo. Slikar in kipar ustvarjata le

stvore brez življenja, dober vzgojitelj pa ustvarja živ umotvor, nad katerim se raduje božje in človeško oko". (Sv. Jan. Krizostom)

Vzgajati značaje je umetnost vseh umetnosti.

Kaj pa je značaj?

Značaj (ali grška beseda karakter) vobče pomeni [znake in lastnosti, po katerih se kaka oseba ali reč razlikuje od drugih. Tako govorimo o krajih veselega ali žalostnega značaja, o pesmih, melodijah, slikah veselega ali žalostnega značaja. S tem hočemo reči: ta kraj, ta ta pesem, melodija, slika, napravi na nas vesel ali žalosten vtis.

Toda mi govorimo tu o značaju v ožjem smislu, o značaju oseb. V tem ožjem smislu pomeni značaj tisto prevladujoče in stalno mišljenje, in čustvovanje kake osebe, ki je podlaga vsemu njenemu delovanju. To mišljenje in čustvovanje daje vsem duševnim pojavom določeno smer, jim vtisne gotov pečat in znak. Izraziti značaj daje človeku posebno stalno skladnost med razumom in voljo: Njegovo mišljenje je jasno, razsvelljeno z resnico, njegova volja utrjena; hodi naravnost, ne gleda ne na desno ne na levo; stori vedno to, kar spozna za dobro in pravično.

Že iz tega vidimo, kako velikega pomena je značajnost za človeka! Čist, neustrašen značaj neizmerno povzdigne čast in vrednost človekovo.

Da, plemstvo človekovo ni v krvi, ampak v značaju! Značajnega človeka vsakdo čišla, k njemu gleda kvišku, ga občuduje in posnema!

Ali boš nekoč dosegel svojo srečo; ali boš mogel za druge uspešno delovati; ali ti bodo zaupali; ali te bodo spoštovali — vse to je odvisno od tvojega značaja.

Vzgoja značaja je torej zadeva tvoje duše, zadeva tvoje sreče in cele tvoje prihodnosti. Ena tvojih najvažnejših nalog je torej, da se v vednem boju dvigaš kvišku k solničnim višavam neupognjene značajnosti.

Postati kremenit značaj, je tvoja dolžnost v zlati dobi mladosti!

IVAN DORNIK:

ŠOLMAŠTER ALEŠ.

DRUGO POGlavJE

pripoveduje o Ančki in o rdečem nageljnu.

(Dalje.)

Ko je stopil Aleš čez župniški prag, se je opotekel. Oprijel se je z roko zidu, vzravnal pripognjeno postavo in šel nato po kolovozu v vas. Pred

oči mu je še stal župnikov postarni zgubani obraz, ves potr in žalosten in Nežine osolzele oči.

Sklenil je roke na hrbtu in šel s povešeno glavo. Kakšno velikošmar-niško popoldne je to? Še nikoli ni sijalo solnce tako žalostno, kot to uro na ta dan.

Nič ni videl, kako je po stranski poti prišel fant in stopil predenj.

„Dober dan, Aleš, kam pa tako zamišljeno?“

Aleš je dvignil obraz. Pred njim je stal Francelj, lepi in postavni fant. „A, ti si, Francelj, a ha! — Kam? Proti Županovim sem se namenil.“ Da, proti Županovim se je bil namenil. V grlu ga je suho tiščalo in peklo. Poplaknem to suhoto in pekočino, si je mislil.

„Grem jaz tudi,“ je dejal Francelj.

Šla sta vstric, pa Franceljnu ni bilo do govorjenja, ker je videl, da Aleš ni pri volji. Čudno se mu je zdelo, toda vprašati si šolmaštra ni upal. Pred Županovim pragom ga je Aleš vprašal:

„Kaj pa, ali je materi kaj bolje? — Oni dan je prišla k meni. Da jo bode v prsih, je dejala.“

Teh in teh rož si skuhaj, sem ji svetoval. Ali je kaj bolje?“

„Bolje,“ je odvrnil Francelj, „nič več ne potožijo.“

„No vidiš!“ je rekel Aleš in prekorčil prag.

Na hišem pragu je stala Ančka, rajnega župana hčerka, ki jo je Aleš pestoval in miloval in učil v šoli, ko je bila majhna. Kar so naše gore pog-nale rož, je Ančka najlepša izmed njih, je dejal včasih Aleš, ker jo je imel rad in ker je bila res taka. Vselej jo je prijel za brado in ji pogledal v tiste prejasne oči, ali pa ji je položil roko na glavo ter jo pogladil po laseh.

Danes pa je odšel mimo nje, samo pozdravil je.

„Pit pojdite, Aleš!“ so ga klicali gospodarji, ki so sedeli pri mizi v kotu, toda šolmašter je preslišal. Sedel je k mizi ob oknu, skozi katero se je videlo po celi vasi.

„Slivovke mi prinesi!“ je naročil Ančki.

„Aleš, vina bova danes!“ je dejal Francelj, ki je prisedel.

„Pij vino ti, ki si mlad in vesel, jaz pa bom slivovko!“

Ančka je postavila steklenico predenj, se naslonila k njemu in ga vprašala:

„Aleš, zakaj pa ste danes tako zadirčni?“

„Nikar me ne izprašuj! Tiste tamle vprašaj, občinske može, ki sem jim branja in pisanja vtepal v glavo — tisti naj ti povedo!“

Nalil si je kozarec in ga je v dušku izpil, nalil drugega in tretjega in naročil še slivovke.

Postrani je ošinil občinske može, pred katerimi je stal Ančkin očim, visok mož, še mladega obraza; tiščal je roke v hlačih žepih in se poigral z denarjem, da je žvenketal.

„Bahač!“ si je mislil Aleš, kajti ni ga mogel. Zapredel je županjo vdovo v lepe besede, da se je priženil na grunt, on, ki je iz drugih krajev in ki ni nič prinesel. — Čemu pa se ti je treba močiti še enkrat? je vprašal šolmašter vdovo nekoč, ali samo zato, da bo imela Ančka očima? Ona pa mu ni nič odgovorila, le vzdihnila je —

Ančka je prinesla Franceljnu vina, pred Aleša je postavila še slivovke. Nato je sedla k oknu, nagnila glavo proti roženkravtu. Ni si upala pogledati Franceljna, ker se je bala, da bi ne zardela. Aleš bi videl in drugih kdo bi videl, pa bi prišlo na dan, da ga imam rada, ki ni nič prida, kakor pravijo;

zato ker je hodil po svetu in ima vse drugačne misli sedaj; ali ga je že slišal kdo zakleti? Drugi kolnejo. Ali ga je že kdo videl pijanega? Drugi so že bili. Ali zato ni prida, ker je bajtarski sin? Tako je premišljevala Ančka. Srce ji je tolklo pod pisano židano ruto, ki jo je imela okrog vrata prekrizano na prsih.

Prišla sta v gostilno še dva fanta; Ančka je vstala ter šla po pijače. Aleš pa je mirno kadil svoj vivček ter gledal skozi okno na vas.

Okno je bilo zaprto. Rdeč nagelj se je košatil sredi njega, ob kraju sta stala dva roženkravta.

Na trati sredi vasi so sedela dekleta; v belih predpasnikih, veselih lic. Otroci so se premetavali okoli. Na klopi pred hišo so sedele tri gospodinje s prekrizanimi rokami na prsih. Sredi polti so se v krogu poménkovali fantje; bele srjace so jim blestele v solncu.

Vse je dišalo po nageljnih, rožmarinu, po roženkravtu in resedah na to velikošmarniško popoldne.

Aleš je gledal na vas, kakor da bi z očmi hotel poljubiti to zemljo, ki je pognala njega in druge, ki jih je gledal pred seboj in ki jih je ljubil —

Po klancu gori je videl prihajati slepega Tončeta s harmoniko.

S palico je tipal pred seboj, mladi obraz mu je žarel, ker je slišal dekličji smeh pred hišo. Vstavil se je pri dekletih in ko so se mu odmevnile, je sedel, nategnil harmoniko in po vasi, skozi okno v gostilno je zadonela velikošmarniška Marijina pesem.

— To je naše, to je iz naše zemlje! — si je rekel Aleš v svojem srcu. Zamislil se je in sklonil glavo —

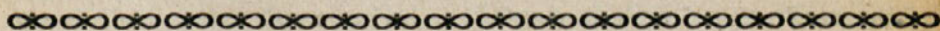
Šele, ko ga je Francelj prijel za ramo in mu voščil lahkonoč, se je Aleš vzdramil. Videl je, da je solnce zatoniло, da se je začela raztezati senca po gorah.

„Kaj že greš, Francelj?“

„Grem,“ je odvrnil fant in je šel.

Ančka je stopila k oknu, odtrgala najlepši nagelj ter ga spustila čez okno dol. Aleš je opazil, kako ga je vjel v roko Francelj, ki je šel mimo pod oknom.

(Dalje.)

Fr. Hr.

BIL JE LEP VEČER.

Bilo je v nedeljo proti večeru.

„Oh, saj pravim“, je zatarnala mati očetu, ko je stopil v kuhinjo. „Poglej v sobo naše otroke, kak dirindaj!“

In poslušala sta. Šestnajstletna Marica je pela: „Slišala sem ptičko pet“ in telovadila obenem. Mali Joško, še šolarček, je kričal: „Na levo! Katera je leva?“ je učil svojega bratca se obračati. Ivica v zibelki je pa pela svojo himno „Nene“ in stezala svoje ročice izpod pripete odeje.

„Hm“, je zmajal z glavo oče, „včasih tega ni bilo! Bog ve, če bo vse to dobro! Nič resnosti ni, nič resnosti!“

„Jaz sama ne vem“, je v negotovosti odgovorila mati in dalje pospravljala po kuhinji.

Skozi vežo sta šla v sobo sosedoya Jožica in njen mali bratec Peterček. Oče je stopil iz kuhinje za njima. V sobi je obstal pri peči in odzdravil na pozdrav.

„Greš z menoj, Marica“, je tožno prosila Jožica. „Ti imam nekaj povedati!“

„Kar tu-le sediva, pa poveš“, ji je Marica odgovorila. Jožica pa je s pogledom pokazala, da je oče v hiši. Marica je bila vsa v zadregi.

„Ali si bolna?“ je zato vprašala Jožico, a ta je samo odkimavala.

„Ali si se z mamo skregala?“ jo je vprašala, kakor, da bi jo poznala. In prikimala je. Prijela je Marico za roko in jo peljala k oknu, kakor da bi rožice ogledovale in ji tiho pravila, da je bila dopoldne po maši z Jernačevim v gostilni, pa da jo je mama zato kregala, ona pa da se ni pustila, zdaj pa da gre na Brdo, kjer jo on čaka, naj gre z njo.

Oče se je sklonil nad Ivico v zibelki in pogledal svojo Marico v skrbi, kaj bo rekla na to. Marica pa je postala resna:

„S teboj ne grem, mi ni všeč. Imam svoje vaje in veselje!“

Jožica je bila v zadregi, hitro je začela glasno govoriti:

„Pa meni se zdi ta tvoja telovadba tako otročja!“

„Tebi se zdi tako, tebi, ki zapravljaš svojo mladost, se prepiraš s stariši, se kisko držiš in nisi vesela, nam pa se to zdi drugače!“

Jožica je videla, da ne opravi ničesar, pa jo je zbudlo in ni mogla biti tiho:

„Ti nisi Marica, ti si norica, pa boš ostala!“

In je poiskala svojo ogrinjavko in jo vrgla čez ramo. Marica pa ji je odvrnila:

„Nič ne škodi. Da bi le ne bila nikdar taka norica kot si ti, Jožica! Kaj ne, ata?“

Oče pa ji je ljubeznivo rekel:

„Marica, vzemi Ivico in jo malo potolaži!“

Storila je. Z Jožico pa se poslovili nista.

„Kaj že greš“, je zaklical za Jožico njen bratec Peterček, ki je dozdej zaničljivo opazoval Joščovo telovadbo. „Čakaj, precej pridem! Ti, Joško“, je začel zaupno, „znaš dobro plezati. Ajdi z menoj! Tam na našem gabru je gnezdo z mladiči, jih bova ven zmetala, če že znajo letati!“

Joško pa se je postavil in molče odkimal. Malo ga je skoro mikalo, da bi plezal, a hudoben ni hotel biti. „Ne bom“, je sklenil, „naj ptički zrastejo in pojejo! Jaz sem tudi rad vesel!“

„Pojdi se solit“, je rekel Peterček in zbežal za Jožico. Joško je zopet začel z vajami. Hodil je po rokah in se prebrnil v prazno zibelko. Vsi, še Ivica se je smejala.

Oče pa je stopil skozi vežo pred hišo in se ozrl v breg. Plhao je stopala Jožica in se ozirala, če je kdo ne vidi. Zlobno tiho se je plazil Peterček proti gabru, da bo splezal nanj.

Mali je pristopila iz kuhinje i' pogledala po nebu:

„Lep večer bo danes.“

„Lep večer bo za naju“, je dejal oče in solzo je imel v očeh. Sedla sta na klop in vse ji je razložil.

„Res je“, je končal oče, „mladina mora biti vesela, če ni, je hudobna!“

In šel je v sobo in začel telovaditi z otroki.

In bil je res lep večer.

POD VAŠKO LIPO.

Ne gre, pa ne gre ... to je žalostinka, ki jo zapoje marsikateri delavec v mladeniških društvih. Vse smo poskusili, trudili smo se na različne načine — pa vedno manj je uspehov, vedno manj zanimanja za društvo, vedno manj veselja! Vse je zastoj! — Kje so vzroki nazadovanja in razpadanja nekaterih društev? Spoznati jih moramo in jih po možnosti odstraniti. Samo obupno vzdihovanje ne bo priklicalo smrti zapsanega društva k novemu življenju. Danes naj opozorim posebno na en vzrok, ki ga mnogi ne upoštevajo, in ki jim je ravno radi tega v pogubo. To je nerazumevanje bistva mladeniških društev. V največji zmoži so tisti, ki mislijo, da so že v društvu, ako se vpišejo, plačajo predpisano članarino in se mogoče tudi še udeležijo občnega zbora, pa iz knjižnice prečitajo kako knjigo. Ti so lahko podporni člani, prave člane mladeniškega društva se pa ne morejo in ne smejo imenovati. Mladeniško društvo mora postati članom nova družina, na katero je navezan fant tako, kakor na domačo hišo. Ko fant izstopi iz šole, mu postaja sčasoma družinski krog preozek, pretesen. Izven njega si išče novih prijateljev ki jim polni dušo enako hrepenenje po neznanu sreči kakor njemu. In v teh nevarnih letih, polnih drznih načrtov, je katoliško mladinsko društvo največje važnosti. V tem društvu mora najti fant vse to, o čemer je sanjal v mladostni domišljiji: dobre, zveste prijatelje, ki z enakim navdušenjem hitijo v obljubljeni deželni lepe bodočnosti. Kat. mladinsko društvo mora postati nekako drugo družinsko zavetišče, v katerem se čutijo fantje popolnoma srečne in varne. Družina pa ne prospava, ako ne delujejo vsi člani za njen procvit. Ravno tako ne more prospavati tudi nobeno mladeniško društvo, ako ne delajo vsi člani vztrajno in z ljubeznijo za njegov razvoj. Vsak fant se mora za društvo popolnoma žrtvovati. Šele

požrtvovalnost vsakega posameznika zasigura vsem članom prijetno življenje v društvu. Največji sovražniki vsakega društva so torej sebični člani, ki zahtevajo od društva vse mogoče dobrote in udobnosti, za društvo pa ne storijo čisto nič! Še toliko požrtvovalnosti nimajo, da bi redno zahajali k fantovskim sestankom.

Takih sebičnih pijavk se naj otrese vsako mladinsko društvo, ki bo postalo tako sčasoma res prijeten rodbinski dom vseh poštenih, delavnih, požrtvovalnih fantov. In žalostinka: ne gre, pa ne gre, bo utihnil za vedno.

Kdo gre v Brno? V Brnu (Čehoslovaška republika) bo letos od 10.—15. avg. velik orlovski zlet. Prišli bodo tedaj v Brno katoliški telovadci iz vseh krajev sveta (Jugoslovani, Bolgari, Francozi, Švicarji, Nizozemci, Irci, Amerikanci, Poljaki). Jugoslovani bodo imeli posebni vlak. V Brnu bo 15. avgusta zborovanje vseh čehoslovaških mladeniških zvez. Dobro bi bilo ako bi se tega zborovanja udeležili tudi zastopniki slovenskih mladeniških zvez. Kdor se misli udeležiti tega pomembnega zleta naj se takoj prijavi v Ljubljano na: „Pripravljalni odbor za Brno“, Ljudski dom. Vožnja tja in nazaj, hrana in stanovanje bo stalo samo 1300 K. Denar mora vsakdo poslati takoj ali vsega ali pa zaenkrat vsaj 1000 K.

DEKLIŠKI VRTEC.

Lastnosti dobre gospodinje!

(Govorila na sestanku dekl. zveze v Žičah, M. Š.)

P o z d r a v l j e n e !

Pregovor pravi: Dobra gospodinja pri hiši tri vogle podpira, a slaba še četrtega izpodkopava. Iz tega se vidi, koliko važnosti pri hiši je dobra gospodinja — dobra mati! Kajti ona je poklicana, da z ljubeznijo in neumorno pridnostjo družini priljubi domače ognjišče, ki je temelj sreče in tihe zadovoljnosti. Da, dobra gospodinja je solnce hiše, ki s svojo ljubeznijo ogreva vse člane družine, da jim ni treba iskati zabave in razvedrila po gostilnah. V lepo urejeni domači hiši se čutijo vsi najsrečnejše.

Kaj ne, drage, tudi vsaka izmed vas bi rada bila enkrat pridna in in vzorna gospodinja? To pa ni tako lahko! Vsako dekle mora že zgodaj spoznati svojo nalogo, posebno tista, ki si hoče prej ali slej poiskati varen kotiček v družini. — Naučiti se mora vsega, kar bo potrebovala v življenju. Nesreča je za hišo, če pride v njo kot gospodinja —

dekle, ki svojega poklica ne razume. Nasprotno pa je srečna hiša, če pride v njo kot gospodinja — dekle, ki se je že doma od modre in razumne matere in iz poučnih knjig ali gospodinjских tečajev vsega potrebnega naučila.

Kakšna mora torej biti dobra — vzorna gospodinja? Poleg mnogo drugih dobrih lastnosti mora biti: 1. redna, 2. snažna, 3. varčna, 4. delavna.

1. Redna gospodinja: Poglejmo si hišo, kjer vlada lep red! Sobe so okusno urejene, lepo pospravljene. Nikjer navlake. Tudi v kuhinji je vse v najlepšem redu. Lonci so po velikosti in potrebi razvrščeni na snažnih policah, istotako čedno pomite skledе in krožniki. Kuhinjska miza, police, škafi, pokrovke, vse lepo v redu snažno in prikupljivo! Isti red vlada tudi v kleti, na podstrešju, povsod. Vsaka stvar ima svoje določeno mesto. od velikega namiznega prta do najmanjše šivanke. Po pranju je tudi vselej paziti na to, da se perilo pregleda in zašije, ako je kje raztrgano, potem šele se zloži v omaro. Redna gospodinja že v soboto zvečer pripravi svoji družini sveže perilo, brisače in drugo. Istotako že zvečer določi, kaj bodo naslednji dan delali, kuhali. Vsaka stvar na svojem meslu in ob svojem času!

Neredna gospodinja pa dela zdaj to, zdaj ono, vrže eno reč v eden „kot“, drugo v drugega. Če je treba potem kako reč hitro v roke vzeti, o koliko zlatega časa porabi, predno jo najde! In dela lahko ves dan, pa nikamor z delom ne pride. Poleg tega se ji primeri še rada kaka nezgoda kakor se pravi o tisti, ki je v naglici namesto rožnega venca pograbila — meseno klobaso in letela ž njo v cerkev.

2. Snažna gospodinja. Kaj pomaga velika in lepa hiša, če pa je notri vse nesnažno, zamazano in zaprašeno! Nasprotno pa, kako prikupljiva je hišica, če tudi mala, a je v njej vse tako lepo snažno in čisto! — Snažna pa mora biti gospodinja najprej sama, da ni kuštrava in zamazana. Posebno pazljiva pa mora biti pri kuhi, da ne zabeli s kakim „grilom“, ali da jedi ne okraši s kakim „lasekom“. Najboljša začimba je snaga. Četudi je jed čisto priprosta, vendar dobro tekne, ako je v snažni posodi in snažno pripravljena.

Snažne morajo biti tudi sobe, kuhinja, obleka, sploh vse! Če je gospodinja še tako varčna, z vodo in milom naj ne varčuje! — Tudi melle naj nikar predaleč v stran ne meče!

Snaga je dvojna: prava in prefirana. So gospodinje, ki ves dan samo snažijo in pospravljajo, a zopet vse sproti zamažejo, zaprašijo in polijejo. Ni vzor snage tista, ki vedno čedi, in je vedno na novo oprana. ampak tista, ki si zna tudi vse lepo ohraniti, da si vsega sproti ne zamaže! Srednja pot, najboljša pot.

3. Varčna gospodinja. Varčevati mora s časom, denarjem in imetjem. S časom, da ne govori po nepotrebnem po cele ure, in s

tem marsikako delo doma zamudi ali zanemari. Z denarjem: da ne kupuje nepotrebnih stvari. Vpraša se vedno: Ali to res potrebujem — ali sem še lahko brez tega? Kdor kupuje po nepotrebem, bo prodajal še to, kar potrebuje. Z imetjem; da ne pušča reči na dežju trohneti, obleko ali perilo kje plesnjivo ležati. Posebno varčna mora biti pri kuhi. Slaba gospodinja je tista, ki skuha toliko, kolikor vidi, zabeljuje tako, da vse na „mašči“ plava. Ko pride pomlad, poletje, pa že vsega zmanjka. Enkrat vse, drugič nič! Varčna gospodinja mora imeti natančen pregled čez vse, koliko sme porabiti, da bo izhajala. Pa ne le, da izhaja, ampak da si nekaj prihrani za naprej, za slabejše čase. Seve, skopa pa gospodinja zopet ne sme biti, da bi sebi in družini ne privoščila potrebnega. Umna varčnost je srednja pot med zapravljujostjo in skopostjo.

4. Delavna gospodinja. Človek je ustvarjen za delo kakor ptica za letanje. Gospodinja mora biti tudi v delavnosti „vzor“ vsej družini! Prva vstaja, zadnja gre h počitku. Kuha, pere, uči, nadzoruje. Povsod najde dovolj opravila, dobro vedoč, da tudi najbistrejši razum ne doseže ničesar, če ga ne podpirajo delavne roke. — O lenih gospodinjah pa ne govorim, ker o teh itak slišite dovolj drugje. Saj celo neka pesem pravi:

Juri Benko, vzemi Lenko, bodeš imel pridno ženko;
rada čičika, rada papika, rada v senci ajčika!

Drage! Tako smo nekoliko pregledale, kakšna mora biti dobra gospodinja. Prizadevajte si, kjerkoli morete, da se izurite v vseh panogah gospodinjstva! Da boste enkrat res modre, razumne gospodinje angelji svojim družinam, sreča sosedom in čast domovini!

LISTNICA UREDNIŠTVA

Za sklad „Našega doma“ so darovali: Petorica neimenovanih zložila 2000 K; gg. Mihelčič, Celje 50 K; Ant. Pirnat, Ježica pri Ljubljani 40 K; Pepca Zavolovšek, Šmartno ob Dreti 64 K; dr. Ant. Ogrizek, Celje 280 K; Peter Kuder, Griže 192 K; Fr. Jerič, Celje 40 K; Pavlina Tikvič, Jursinci 40 K; prof. Ant. Čestnik, Celje 200 K; Vukšenič, Celje 40 K; posl. Žebot, Beograd 400 K; vseučil. prof. dr. Lukman, Ljubljana 100 K; neimenovana 64 K; dr. Al. Rakun, Celje 40 K; posl. dr. Hohnjec, Maribor 400 K; Marija Klinc Vojnik 24 K; Barbara Potovšek, Vojnik 16 K; posl. Krajnc Galicija 400 K; g. posl. Pušenjak, Maribor 100 K; dekan Jožef Ozmeč, Ljutomer 400 K; Ljudska posojilnica, Celje 1000 K. — Vsem darovalcem: Tisočeri Bog plati!

Poslovnik Dekliške zveze izide še ta mesec. Vsaka odbornica ga mora imeti! Naročajte ga! Cena bo majhna.

Katoliški shodi v celjskem okrožju: 11. junija: Nazarje pri Mozirju; 2. julija: Šmarje pri Jelšah.

DRUŠTVENI GLASNIK.

Sv. Križ pri Mariboru. Dne 7. 5. je bilo prav lepo in veselo na našem dekliškem sestanku, ki se ga je udeležilo nad 50 deklet. Angela Verčnik je pokazala, kako dobro vpliva petje na zdravje, telesno in dušno. Tepel Marija nas je spodbujala k odločnosti, Hauptman Urška k čistemu življenju, Barba Schauer pa je h koncu dala nekaj navodil, kako bi naj živele v lepem mesecu majniku, da se dopademo Mariji. Deklamacije so imele Čilka Tepah, Marija Remšak in Marija Čepe. Med posameznimi točkami smo prepevale lepe narodne in Marijine pesmi. Prihodnji sestanek imamo na Telovo, dne 15. junija.

Mala Nedelja leta 1921. smo pri nas z velikim trudom tukajšnjega č. g. kaplana ustanovil dekliško zvezo. Bodi jim tem potom izrečena srčna hvala! Že na prvem poučnem sestanku dne 24. Aprila se je zbralo nad šesdeset deklet. Sestanke imamo redno vsako prvo nedeljo v mesecu s poučnimi govori č. g. voditelja; tudi članice se pridno oglašajo s svojimi govori. Dosedaj smo imeli 12 sestankov s 21 poučnimi govori ter 6 deklamacijami. Članic imamo 92. Posebno lepo se je pokazala Dekliška zveza lani na dan celodnevnega Češčenja in letos o Veliko noči. Dekleta so krasno ozaljšale cerkvico, opravljale častno stražo pred Najsvelejšim in se v lepem številu belooblečeno udeležile sklepne procesije. Ljudem je to posebno ugajalo, ker prej kaj takega pri nas ni bilo v navadi. Tudi nov križ smo si kupile za dekliško zvezo. Tako smo si torej malonedelska dekleta postavila temeljni kamen, na katerega hočemo z božjo in Marijno pomočjo zidati poslopje prave dekliške izobrazbe. K sklepu ti kličem, mladina; Na delo, na delo, ker resni so dnevi. A delo in trud naj Bog blagoslovi!

Tajnica Zvonimira.

Sveta Marjeta niže Ptuja. Poročilo o delovanju dekliške zveze v po-

slovnem letu 1921: Zveza je štela v prvem letu svojega obstanka 107 članic. Priredila je 10 poučnih sestankov, na katerih je bilo 43 govorov. V govorih, ki so bili razne vsebine, so govornice posvečale največ pozornosti vzglednemu življenju in dobremu gospodinjstvu. Večkrat so se oglasile tudi lepe narodne pesmi. Uprizorila se je igra: „Marijin otrok.“ Čisti dobiček se je obrnil za knjige tukajšnjega bralnega društva. V nedeljo, dne 8. aprila 1922. se je vršil prvi občni zbor, na katerem se je izvolil večinoma stari odbor. Predraga dekleta! Za nami je naše prvoletno delo. Dale smo račun svojega delovanja. Navzele pa smo se tudi novega poguma in veselja do Dkl. zveze! Držati se je hočemo krepko, s pomočjo našega dobrega in požrtvovalnega gospoda župnika voditelja. Kličem vam torej, drage sestrice:

Če bomo v slogi delovale,
Ter krepko zveze se držale,
Veselo delo in pa mir
Nam zmage zlate bode vir. —

Tajnica.

Polenšak pri Ptuju: Naše katoliško izobraževalno društvo pod predsedstvom Franca Meška, izbornu deluje! Šteje blizu 100 članov in članic! Letošnjo zimo se je izposodilo in prebralo blizu 200 knjig! Društvo dobiva pod skupnim ovitkom 32 izvodov Slov. Gospodar-ja. Po zaslugi našega č. g. župnika in predsednika Izobraževalnega društva se je leta 1920 v okviru Izobraž. društva ustanovil Orel! Ker pa je imel v začetku zelo težko stališče, nismo mogli tako napredovati, kakor po drugih sosednih župnijah! Vendar s pogumom gledamo v prihodnost! Imamo že 17 „Orlov“ oziroma Orličev! Nič nas ne plaši, ako smo še majhni in mladi, saj rek pravi, da iz malega raste veliko! Kličem: Bog živi naše Katoliško Izobražev. društvo! Bog živi naše mlade Orle in Orličev!
Slavko, član Orla s Polešaka.

Šmarski Orel? Ali spi? Ali se mu dremlje? Ne eno, ne drugo: Ampak on živi, dela! Naporno delo ima, veliko ovir, ima sladko upanje, da bo po težavnem delu tudi zmagal! V šmarskem Orlu se zbiramo, mladenči, da bomo enkrat opora našemu katoliškemu gibanju. Ko pa bom zmagali na domovih svojih štaršev, bomo dali roke stranki, ki se bori za korist slovenskega kmeškega in delavskega ljudstva! Tudi za nas, šmarski Orli, bo napačila zelena pomlad, ko bomo dvignili glave s ponosom. Naše srce pa bo prekipevala radost zmage po mukapolnem delu. V okrepitev šmarskega Orla in sploh katoliške misli ključem pristrčen ter krepek: Bog živi!!! Tonček Šmarski.

Teharje. Tudi naše izobraževalno delo napreduje. Glavno delo vršijo odseki izobraževalnega društva. Orel, Orlice, Pevski in tamburaški zbor i. dr. S pomočjo odsekov je društvo v preteklem posl. letu uprizorilo več dobroslovesnih iger, pri katerih je vselej nastopil tudi moški in mešani pevski zbor. Igrali smo igre: Stari in mladi, Veriga, Kovačev študent, Volkašini i. t. d. Tukaj gre predvsem hvala preč. g. kaplanu Medvedu, ki se kot režiser in pevodja obojestranskih pevskih zborov posebno žrtvuje. Nepričakovano se nam je ponudila prilika, da smo svoj delokrog razširili tudi na industrijalni kraj — Štore — kjer je izobraževalno delo do lanskega leta počivalo. Ustanovili smo ondi podružnico teharskega Kat. izobraž. društva. Že predlanskim je v Štorah bila ustanovljena Jugoslov. strokovna zveza. S podružnico izob. društva smo dali, predvsem mladini, vse predpogoje za izobrazbo. Samo eno je, kar nam ovira delo: pomanjkanje pripravnih

društvenih prostorov. Toda tudi to nam ne jemlje poguma! Zastavili smo si resno nalogo, da si postavimo nov društveni dom ali pa vsaj razširimo sedanje društvene prostore. V to svrho smo deloma že razposlali, deloma pa nameravamo razposlati, na naša društva kakor tudi na posameznike okoličnic za nabiranje prostovoljnih prispevkov za zgradbo društvenega doma Teharjih. Prosimo tem potom vse, da nam pri zbiranju teh prispevkov pomagajo, ter naše prošnje podpirajo. Z združenimi močmi v boj za boljšo bodočnost. Bog živi!

Žice pri Konjicah. Naša Dekliška zveza se lepo razvija. Svoje sestanke imamo redno vsak mesec v župnišču. Zelo pa nam je žal, da izgubimo sedaj našega dobrega g. župnika, ki gre radi težke bolezni v pokoj, hvaležne mu os anemo vedno. Našega sestanka na velikonočni ponedeljek se je udeležil tudi g. misijonar A. Pohar iz Celja. Za pirhe nam je ena izmed članic podala krasen šopek duhtečih cvetk v obliki 10 zlatih naukov, zopet druga nas je navduševala za naš visoki vzor — za Marijo, tretja nam je pa deklarirala par lepih verzov. — Pri razgovoru o „Našem domu“ so nekatera dekleta izrazila željo, naj bi „Naš dom“ prinašal članke, 1. o vzgoji, 2. o kmeškem gospodinjstvu, 3. o gojenju cvetlic, posebno še, kako se krasijo oltarji in tabernakelji. Č. g. Pohar, ki nas je v jednatih besedah bodril za ljubezen do domače hiše, in domače cerkve, nam je obljubil, da bo posredoval pri uredništvu, da se bodo naše želje uresničile. Ali smemo upati, g. urednik? — Tudi Orli se pri nas že pripravljajo, da se dvignejo kmalu v „sinje višave“!

„NAŠ DOM“ izhaja mesečno. Naročnina znaša do konca letošnjega leta 24 K. Posamezna številka stane 4 K. Odgovorni urednik: Marko Krajnc. Upravništvo: Celje, hotel Beli vol. Tiska tiskarna A. Rodé v Celju. Rokopise je treba poslati do 10. vsacega meseca uredništvu „Našega Doma“, Celje, hotel Beli vol.